

# คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 291/2542

กรมสรรพากร โจทก์ บริษัท เอก พัน ธ์โซโล ไทย จำกัด กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 234, ป.วิ.พ. มาตรา 57, ป.พ.พ. มาตรา 4, ป.วิ.พ. มาตรา 142, ป.พ.พ. มาตรา 1269, ป.พ.พ. มาตรา 193/30, ป.วิ.พ. มาตรา 172

## ย่อ / หลักกฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 234 บัญญัติให้เจ้าหนี้ ผู้ใช้สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้จะต้องขอหมายเรียกลูกหนี้เข้ามาในคดีนั้นด้วยก็เพื่อประสงค์ให้ลูกหนี้ได้มีโอกาสรักษาสิทธิของตน ดังนั้นการที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 เข้ามาในคดีนี้แทนการขอให้ศาลหมายเรียกจำเลยที่ 1 เข้ามาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 57(3) จึงถือได้ว่า มีการเรียกลูกหนี้เข้ามาในคดีตามความมุ่งหมายของบทบัญญัติดังกล่าวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 4 แล้ว การที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 โดยมีคำขอบังคับให้จำเลยที่ 1 ชำระหนี้นั้นก็เนื่องจากศาลฎีกาเคยพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ชำระหนี้รายเดียวกันนี้ให้แก่โจทก์ไปก่อนแล้วจึงไม่จำเป็นต้องมีคำขอบังคับจำเลยที่ 1 อีก ทั้งเมื่อมีคำขอบังคับจำเลยที่ 1 ศาลก็พิพากษาบังคับจำเลยที่ 1 ไม่ได้อยู่แล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 142 หาเป็นเหตุให้ฟ้องโจทก์ต้องเสียไปถึงกับยกฟ้องโจทก์ไม่ และการฟ้องเรียกทรัพย์สินของจำเลยที่ 1 คืบจากผู้ถือหุ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1269 กฎหมายก็มีได้กำหนดอายุความไว้โดยเฉพาะจึงมีอายุความ 10 ปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30

## คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดมีจำเลยที่ 2 ถึงที่ 8 เป็นผู้ถือหุ้น จำเลยที่ 1 จดทะเบียนเลิกบริษัทเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2531 และจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2532 โดยจำเลยที่ 2 เป็นผู้ชำระบัญชีเมื่อชำระบัญชีแล้วจำเลยที่ 1 จะมีเงินสดเหลือจากรายจ่ายหักออกจากรายรับ 992,000 บาท แบ่งคืนให้ผู้ถือหุ้นหุ้นละ 99.20 บาท และจำเลยที่ 2 ถึงที่ 8 ได้เงินอันเป็นทรัพย์สินของจำเลยที่ 1 คืนแล้ว เจ้าพนักงานของโจทก์ตรวจสอบโดยวิเคราะห์แบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2530 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2530 และวันที่ 1 มกราคม 2531 ถึงวันที่ 27 กันยายน 2531 ประมาณการกำไรหรือขาดทุนสุทธิสำหรับรอบระยะเวลาดังกล่าวของจำเลยที่ 1 แล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าจำเลยที่ 1 เสียภาษีไว้ไม่ถูกต้องครบถ้วนจึงได้ออกหมายเรียกให้จำเลยที่ 2 ในฐานะผู้ชำระบัญชีของจำเลยที่ 1 ไปรับการตรวจสอบและไต่สวนพร้อมทั้งให้นำสมุดบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีของจำเลยที่ 1 ไปส่งมอบให้เจ้าพนักงานของโจทก์เพื่อตรวจสอบแต่จำเลยที่ 2 ไม่ได้ไปพบเจ้าพนักงานตามกำหนดและไม่ยอมส่งมอบเอกสารดังกล่าวให้ตรวจสอบ เจ้าพนักงานของโจทก์จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา 17(1) แห่งประมวลรัษฎากร ประเมินเงินได้นิติบุคคลและเงินเพิ่มของจำเลยที่ 1 เป็นจำนวนเงิน 448,954.74 บาท แจ้งให้จำเลยที่ 1 ทราบแต่จำเลยที่ 1 เพิกเฉยไม่นำเงินค่าภาษีอากรตามจำนวนที่รับแจ้งไปชำระให้โจทก์ จำเลยที่ 2 ในฐานะผู้ชำระบัญชีของจำเลยที่ 1 มีหน้าที่ต้องใช้หนี้ของจำเลยที่ 1 แต่จำเลยที่ 2 ไม่ทำตามหน้าที่ของผู้ชำระบัญชี กลับแบ่งเงินจำนวน 992,000 บาท ให้แก่จำเลยที่ 2 ถึงที่ 8 ทั้งที่จำเลยที่ 1 ยังเป็นหนี้

คำภาษีอากรโจทก์อยู่ โจทก์จึงยื่นฟ้องจำเลยทั้งแปดต่อศาลภาษีอากรกลาง ต่อมาศาลฎีกามี คำพิพากษาเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2536 ให้จำเลยที่ 1 ชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลและเงินเพิ่มจำนวน 448,954.74 บาทพร้อมเงินเพิ่มตามกฎหมายแก่โจทก์ แต่ให้ยกฟ้องจำเลยที่ 2 ถึงที่ 8 โจทก์ ทวงถามให้จำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 เรียกทรัพย์สินคืนจากผู้ถือหุ้นแล้ว แต่จำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 เพิกเฉยไม่ใช้สิทธิเรียกร้องเอาเงินอันเป็นทรัพย์สินของจำเลยที่ 1 คือจากจำเลยที่ 2 ถึงที่ 8 เป็นเหตุให้จำเลยที่ 1 ไม่มีสินทรัพย์ชำระหนี้คำภาษีอากรทำให้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ต้องเสีย ประโยชน์ โจทก์จึงขอใช้สิทธิเรียกร้องเอาทรัพย์สินคืนจากจำเลยที่ 2 ถึงที่ 8 ในนามของตนเอง แทนจำเลยที่ 1 เพื่อป้องกันสิทธิของโจทก์ในมูลหนี้คำภาษีอากรดังกล่าว ขอให้บังคับจำเลยที่ 3 คืนเงินเพื่อชำระหนี้คำภาษีอากร 396,800 บาท จำเลยที่ 2 และจำเลยที่ 4 ถึงที่ 8 คืนเงินเพื่อ ชำระหนี้คำภาษีอากรคนละ 99,200 บาท ให้จำเลยที่ 2 ถึงที่ 8 ชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินที่จำเลยแต่ละคนต้องชำระคืน นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ศาลชั้นต้นมี คำสั่งไม่รับฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 5 ที่ 6 และที่ 8 ให้การต่อสู้คดี ขอให้ยกฟ้องจำเลย ที่ 2 ถึงที่ 4 และที่ 7 ขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณาศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "มีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ ว่าการที่โจทก์ใช้สิทธิเรียกร้องของจำเลยที่ 1 ฟ้องจำเลยที่ 2 ถึงที่ 8 ให้ชำระเงินที่จะต้องคืนจำเลยที่ 1 ให้แก่โจทก์โดยฟ้องจำเลยที่ 1 แทนการขอหมายเรียกจำเลยที่ 1 ให้เข้ามาในคดีนั้น กระทำได้ หรือไม่เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 234 บัญญัติให้เจ้าหนี้ผู้ใช้ สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้จะต้องขอหมายเรียกลูกหนี้เข้ามาในคดีนั้นด้วย ทั้งนี้เพื่อประสงค์ให้ ลูกหนี้ได้มีโอกาสรักษาสิทธิของตน ดังนั้น การที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 เข้ามาในคดีนี้แทนการขอให้ ศาลหมายเรียกจำเลยที่ 1 เข้ามาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 57(3) จึง ถือได้ว่าเป็นการเรียกลูกหนี้เข้ามาในคดีตามความมุ่งหมายของบทบัญญัติดังกล่าวตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 แล้ว โจทก์จึงฟ้องจำเลยที่ 1 แทนการขอหมายเรียก จำเลยที่ 1 ให้เข้ามาในคดีได้ หาเป็นเหตุที่จะต้องยกฟ้องโจทก์และขัดข้องที่จะพิพากษาให้จำเลย อื่นชำระหนี้แก่โจทก์โดยอ้างว่าโจทก์มิได้หมายเรียกจำเลยที่ 1 เข้ามาในคดีไม่ ส่วนปัญหาที่ว่า โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 โดยมีได้มีคำขอบังคับจำเลยที่ 1 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 172 วรรคสอง จะเป็นเหตุให้ต้องยกฟ้องโจทก์หรือไม่นั้น เห็นว่า การที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 โดยมีได้มีคำขอบังคับให้จำเลยที่ 1 ชำระหนี้นั้นก็เนื่องจากศาลฎีกาเคยพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ชำระหนี้รายเดียวกันนี้ให้แก่โจทก์ไปก่อนแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีคำขอบังคับจำเลยที่ 1 อีก ทั้งเมื่อมีได้มี คำขอบังคับจำเลยที่ 1 ศาลก็พิพากษาบังคับจำเลยที่ 1 ไม่ได้อยู่แล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความแพ่ง มาตรา 142หาเป็นเหตุให้ฟ้องโจทก์ต้องเสียไปถึงกับยกฟ้องโจทก์ไม่และการ ฟ้องเรียกทรัพย์สินของจำเลยที่ 1 คืนจากผู้ถือหุ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1269 กฎหมายก็มีได้กำหนดอายุความไว้โดยเฉพาะจึงมีอายุความ 10 ปี ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30"พิพากษายกคำพิพากษาของศาลล่างทั้งสอง ให้ศาลชั้นต้นรับฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 ไว้แล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาตั้งแต่ให้จำเลยทั้งแปด ยื่นคำให้การใหม่และพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

## องค์คณะ

วุฒินันท์ สุขสว่าง · ระพินทร บรรจงศิลป์ · ประกาศ บุรพางกูร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/291/2542>